

Põllumajandusliku tegevusega alustava noore ettevõtja soodustamise investeeringutoetus 2026

Korduma Kippuvad Küsimused 29.09.2026

Küsimused teemade kaupa:

Taotlejale esitatavad nõuded?.....	2
Millised tegevused on toetatavad ja lubatud?	2
Millised nõuded on ettevõtte omandamisele (investeering)?.....	5
Millised on nõuded äriplaanile ja finantsprognosile?	6
Millal võib hakata äriplaani ellu viima ja kulutusi tegema?.....	7
Millised nõuded on taotleja vanusele ja ettevõtluskogemusele?	8
Mis on põllumajanduslik töökogemus?.....	11
Kas taotleda saab ka ilma põllumajandusliku töökogemuse ja hariduseta?	13
Mida loetakse põllumajandusalaseks hariduseks?	13
Millega peab arvestama, kui soovida taotlema tulla läbi omandatud FIE põllumajandusettevõtte?	15
Kas taotleja võib olla varasemalt väikeste põllumajandusettevõtete või noorte põllumajandustootjate toetust saanud?	15
Kas pean osalema ettevõtlusalasel infopäeval, kui olen varem äriplaani koostamist õppinud?	17
Milliseid tõendusdokumente on taotlemisel vaja lisada?	17
Milliseid kohustusi peab toetuse saaja täitma?	21

Taotlejale esitatavad nõuded?

Küsimus	Vastus	Viide määrusele
Kes võib toetust taotleda?	Toetust saab taotleda kuni 40-aastane ettevõtja, kes juhib põllumajanduslikku majapidamist. Äriühingu puhul peavad kõik osanikud või aktsionärid ja juhatuse liikmed olema kuni 40-aastased füüsilised isikud.	§ 5 lg 1
Kui kaua võib olla põllumajandusliku tegevusega tegelenud?	Üldjuhul loetakse taotleja alustajaks, kui ta ei ole tegelenud põllumajandusliku tegevusega kauem kui 24 kuud.	§ 5 lg 6
Kas toetust saab taotleda ka siis, kui põllumajandusliku tegevusega on tegeletud üle 24 kuu?	Jah, kui omatoodetud põllumajanduslike toodete müügitulu on olnud igal majandusaastal alla 10 000 euro.	§ 5 lg 7

Millised tegevused on toetatavad ja lubatud?

Küsimus	Vastus	Viide määrusele
Kas taimed (nt kultuurmustikas) on bioloogiline vara ja neid võib soetada puukoolist?	Jah, taimed on bioloogiline vara (investeering) ning neid võib soetada puukoolist.	§ 3 lg; § 3 lg 1 p 1
Kas maa ostmine on toetatav?	Jah. Põllumajandusmaa ost võib olla investeering, kui see on otseselt seotud põllumajanduslike toodete tootmise või arendamisega.	§ 3 lg 2; § 3 lg 1 p 1
Kas muude tegevuste all võib kajastada järgmisi oste: 1. Programm/litsents karja haldamiseks 2. Akutrell, kuna paneb kokku aedikuid karjale 3. Hein ja heina transport müüja poolt. 4. Karjaaja erinevad osad, arvel ka transpordikulu.	Jah, kõik need loetletud tegevused võivad olla muud tegevused, kuid nende tegevuste osakaal peab moodustama vähem kui 50% äriplaanis kavandatud tegevuste kogumaksumusest.	§ 3 lg 2
Kas hoonele, mis on mõeldud toodangu säilitamiseks ja hoiustamiseks on elektriliitumise loomine abikõlblik?	Antud sekkumises pole eraldi abikõlblikke ja abikõlbmatuid kulusid määratletud, kuid vähemalt 50% äriplaanis kavandatud tegevuste maksumusest peab kasutama sellise materiaalse põhivara, sealhulgas bioloogilise vara ostmiseks või sellise	§ 3 lg 2 p 1

	hoone või rajatise püstitamiseks, rajamiseks, paigaldamiseks, laiendamiseks või rekonstrueerimiseks, mida saab kasutada põllumajanduslike toodete tootmiseks või arendamiseks otseselt ning korduvalt vähemalt kolm aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa maksmisest. Kui oma äriplaanis kirjeldate ära selle hoone renoveerimise ja elektriga liitumise vajalikkuse ja selle tegevuse nõutud aja jooksul ka ellu viite ja säilitate, siis sobib selline tegevus küll antud toetuse saamiseks. Kuid eeldame, et lisaks elektriga liitumisele on äriplaanis veel tegevusi ja investeeringuid, mida ellu viia kavatsete.	
Kas seemnete ja istutusmaterjali ostmine on toetatav?	Jah, seemnete, istutusmaterjali ning muude tootmise alustamiseks või arendamiseks vajalike tegevuste kulud võivad olla toetatavad, kui need on seotud põllumajanduslike toodete tootmisega.	§ 3 lg 1
Kas käibemaksukohuslane saab taotleda toetust ka km-osale? Näiteks ostab traktori, mis maksab 10 000 eurot + km = 12 400 eurot ja toetuse väärtus on 12 400 eurot, mitte 10 000 eurot	Käibemaksukohustuslaseks olemise info aluseks on Maksu- ja Tolliameti andmed. Antud meetmes on käibemaks toetatav, kuid käibemaksu osa topeltfinantseerimise vältimiseks ei saa KMkohustuslane toetust KM osale. Kui tegemist ei ole KMkohustuslasega siis tal on võimalik teha valik, kas taotleb toetust KM osale või ei taotle. Vastavalt sellele tuleks läbi mõelda kas FIE/äriühing plaanib hakata käibemaksukohustuslaseks, et vältida topeltfinantseerimist.	
Kas mingid põhitegevusalad (EMTAK koodi alusel) on selle toetusega välistatud?	Taotleja puhul, kes on äriseadustiku tähenduses äriühing või FIE, ei ole oluline, milline on tema äriregistri andmetel olev tegevusala EMTAK. Taotlusel tuleb märkida tegevusala, kus taotluses kavandatud tegevus ellu viiakse. Kavandatud tegevus peab olema põllumajanduslike toodete tootmine. Põllumajanduslikud tooted selle määruse tähenduses on omatoodetud Euroopa Liidu toimimise lepingu I lisas nimetatud tooted, välja arvatud kalandus- ja vesiviljelustooted	§ 3 lg 7

	ning jõulupuud, ning nende töötlemisel saadud I lisaga hõlmatud või I lisaga hõlmamata tooted.	
Kas taotlema saab tulla äriühing, kes on varasemalt tegutsenud ja EMTAK ei ole põllumajanduslik?	Mitte-põllumajanduslik EMTAK kood ei ole takistuseks toetuse taotlemisel. Oluline on äriplaan, milles kavandate oma põllumajandusliku tegevussuuna.	§ 3 lg 7
Kas teenuse osutamiseks võib toetuse abil soetatud tehnikat kasutada?	Määrus ei keela teenuse osutamist, kuid toetuse peamine eesmärk peab olema põllumajanduslike toodete tootmine või selle arendamine. Teenuste osutamine ei tohi kujuneda toetatava tegevuse peamiseks eesmärgiks.	§ 3 lg 1; § 12 lg 2
Kas putukate tootmine loomasöödaks on abikõlblik?	Putukad kuuluvad ELTL lisa 1 muu loomakasvatuse alla (1. rühm, elusloomad, tolli nomenklatuuri kood 0106 3980). ELTL I lisa tõlgendatakse kooskõlas Euroopa Komisjoni määrusega (EL) 2018/1602, millega muudetakse tariifi- ja statistikanomenklatuuri ning ühist tollitariifistikku käsitleva nõukogu määruse (EMÜ) nr 2658/87 I lisa. Nimetatud määrukses kirjeldatakse tooterühmi üksikasjalikumalt ja vastavalt sellele määruksle liigitub putukate kasvatamine KN-koodi 0106 (muud elusloomad) alla ehk tegemist on ELTL I lisa alla kuuluva tegevusega. KOM-i eksperdi kinnituse kohaselt kuulub ka putukate baasil loomasööd ELTL lisa 1 alla. Kokkuvõtteks saab põllumajandusliku tegevusega alustava noore ettevõtja toetust taotleda putukate kasvatusega alustamiseks.	§ 3 lg 7
Kas põllumajandustootmise kõrvale võib luua ka näiteks püsililled kasvatuse eesmärgil nn istikute tootmise vms. Kas lillekasvatus osaliselt kuulub ka antud toetuse taotlemisel põllumajandusliku tegevuse alla?	Põllumajanduslikud tooted on Euroopa Liidu toimimise lepingu I lisa nimetatud tooted, välja arvatud kalandus- ja vesiviljelustooted ning jõulupuud. Püsililled ja istikud kuuluvad ELTL Lisa 1 rühma 6 – „Elavad puud jm taimed; taimesibulad, -juured jms; lõikelilled ja dekoratiivne taimmaterjal“ ehk lähevad põllumajandusliku tegevuse alla.	§ 3 lg 7
Kuidas maaostu oleks võimalik teha, kui osta plaanitaval maatükil on nii põllumaad, metsamaad kui ka halvas korras talukoht? Kokku on maad 11 ha, millest põllumaa on ca 3 ha.	Põllumajandusmaa on investering (materiaalne põhivara). Investering peab olema kasutatav otseselt põllumajanduslike toodete tootmiseks ning olema tootmisprotsessi lahutamatu	§ 3 lg 7

Kas toetusega saab katta vaid põllumaa ostu osa ja mil viisil siis saaks seda korraldada?	osa. Seega on toetatav ainult see osa, mis on vajalik põllumajanduslike toodete tootmiseks.	
Kas aiandusega alustades saab investeeringuks lugeda ka lisaks istikute soetamisele istanduse rajamise kulud (tugipostid, traadid, peenravaip/ kile)? Ma ei mõtle siin mullatöid. Kastmissüsteemi osas olen kindlam, et on abikõlblik.	Ettevõtte raamatupidamise sise-eeskiri on ettevõtte alusdokument, mis määrab, millist piirmäära või tingimusi järgides vara põhivarana arvele võetakse. Kui seal on sätestatud, et näiteks teatud väärtusest väiksemaid oste ei käsitleta põhivarana, vaid kajastatakse kuluna, siis lähtutakse ka sellest. Seega võib muu tegevus olla nii otsesed tegevuskulud kui ka kulud, mis ei lähe raamatupidamise sise-eeskirja alusel põhivarana arvele (ehk ei ole investeering). Istanduse rajamise kulud saab kajastada ka investeeringuna, kui need võetakse põhivarana arvele tervikuna. Kui PRIA leiab, et tegevus võib olla seotud ehitustegevusega (nt aia ehitamine), siis peavad olema täidetud toetuse abil ostetud või ehitatud vara sihipäraseks kasutamiseks vajalikud eeldused, sealhulgas hiljemalt viimase maksetaotluse esitamise ajaks on ehitise kasutusluba või kasutusteatis ehitisregistrist kättesaadav, kui see on nõutud ehitusseadustiku kohaselt.	§ 3 lg 7

Millised nõuded on ettevõtte omandamisele (investeering)?

Küsimus	Vastus	Viide määrusele
Kas toetust saab kasutada põllumajandusettevõtte omandamiseks?	Jah, toetust võib kasutada põllumajandusalal tegutseva äriühingu kogu osaluse või FIE kogu põllumajandusettevõtte omandamiseks.	§ 3 lg 1 p 3
Millistele tingimustele peab omandatav ettevõtte vastama?	Ettevõtte peab olema tegutsenud vähemalt ühe 12 kuu pikkuse majandusaasta. Omatoodetud põllumajanduslike toodete müügitulu peab moodustama üle 50% kogu müügitulust ning olema omandamisele eelnenud majandusaastal üle 10 000 euro.	§ 3 lg 1 ¹ , § 5 lg 8
Kas ettevõtte võib omandada enne taotluse esitamist?	Kui soovitakse toetusega omandada teist põllumajandusettevõtet, siis ei või see olla enne taotluse esitamist tehtud.	§ 3 lg 1 p 3; § 3 lg 6

Kuidas tõendada ettevõtte ostuhinna mõistlikkust?	Põllumajandusalal tegutseva äriühingu kogu osaluse või FIE kogu põllumajandusettevõtte omandamise korral tuleb taotlusele lisada ettevõtte väärtuse hinnang (arvutus koos põhjendusega) või muu asjakohane dokument, mis tõendab omandamise kulude mõistlikkust. Väärtuse hindamine peab kajastama ettevõtte tegelikku turuväärtust ning tuginema objektiivsele ja põhjendatud hindamismeetodile. Kasutada võib näiteks vara-, tulu- või turupõhist meetodit või muud asjakohast lähenemist. Esitatud hinnang peab olema koostatud realistlikult ja lähtuma tegelikest asjaoludest.	§ 8 lg 2 p 6 ¹ .
Kas omandada saab ettevõtet, mille EMTAK kood on 93199 (valitud sporthobuste kasvatamise tõttu, igaks juhuks täpsustan ka, et selle EMTAKi alla käib ratsahobuste tallide tegevus), kas seda loetakse põlvkondade vahetuse juhtumiks?	Omandamine peab olema kindlasti tehtud enne taotluse esitamist 24 kuu jooksul. Teiseks peab tegemist olema sellisel juhul põllumajandusettevõttega. EMTAK kood on 93199 - mujal liigitamata sporditegevus. Põllumajandus kuulub EMTAK A- Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük alla. Hetkel esitatud andemete põhjal ei vastaks omandatud ettevõtte, kelle tegevusala oli EMTAK 93199 - mujal liigitamata sporditegevus, määruse nõuetele.	§ 5 lg 8

Millised on nõuded äriplaanile ja finantsproгноosile?

Küsimus	Vastus	Viide määrusele
Sooviks äriplaani alust, et mida kuidas küsitakse..	Äriplaanis nõutu on kirjas sekkumise määruhes § 3 lg 4. PRIA kodulehel Abiks taotlejale rubriigis on ka fail, kus näha taotlusvormile tulevad küsimused ja abitekstid.	§ 3 lg 4
Kas võin kasutada ka oma finantsproгноosi põhja või pean kasutama PRIA lehel olevat?	Eraldi finantsproгноosi faili taotlusele lisamine on vabatahtlik. Oluline on, et äriplaanis oleks kajastatud finantstulemuste kavandamine, sealhulgas rahavoogude proгноos, kohustuste katmine, vajaduse korral laenuvahendite kaasamine ja omavahendite kasutamine. Taotleja võib selle esitamiseks kasutada PRIA kodulehel olevat finantsanalüüsi vormi, mingit muud meelepäras t vormi või ise vastava dokumendi koostada.	§ 3 lg 4 p 7
Kas on teada, mida ja mis mahus saab taotlusvormile panna? Kust ma selle info saan?	Äriplaani andmeväljadel piiranguid ei ole. Lisaks on võimalus lisada andmevälja „Finantsanalüüsi vorm“ juurde mitu faili.	

	Äriplaani täitmisel oleme lisanud andmeväljade juurde abistavat teksti/suunavaid küsimusi. Äriplaani lisaandmete küsimused on üleval kodulehel sakis „Abiks taotlejale“ https://www.pria.ee/toetused/pollumajandusliku-tegevusega-alustava-noore-ettevotja-soodustamise-investeeringutoetus#s29791 Samuti on seal e-PRIA juhend, kus on näha ka peaaegu kõik taotlusvormi väljad ja kirjeldatud kõiki samme.	
--	--	--

Millal võib hakata äriplaani ellu viima ja kulutusi tegema?

Küsimus	Vastus	Viide määrusele
Kas toetusega omandatav ettevõtte peab olema juba soetatud taotluse esitamise hetkeks või tohib ettevõtet soetada peale taotluse rahuldamise otsust?	Nii nagu kõikide toetatavate tegevuste puhul, siis ka tegutseva äriühingu või põllumajandusettevõtte omandamise korral ei ole äriplaanis kavandatud tegevus toetusõiguslik, kui see on füüsiliselt lõpetatud või täielikult ellu viidud enne, kui taotlus on PRIA-le esitatud. See tähendab, et kui toetatavaks tegevuseks on äriühingu või põllumajandusettevõtte omandamine, siis ei tohi olla omandamise protsess lõpuni viidud enne kui taotlus on PRIA-le esitatud. Näiteks võib olla tehtud äriühingule või põllumajandusettevõttele väärtuse hindamine, kuid omaniku vahetus ei tohi olla toimunud enne kui taotlus on PRIA-le esitatud.	§ 3 lg 6
Kas toetuse raames tehtavad kulutused on lubatud teha pärast esimese toetuse osa laekumist või võib kulutusi teha ka pärast taotluse esitamist ja enne toetuse laekumist?	Määruses sätestatakse, et äriplaanis kavandatavad toetatavad tegevused ei ole toetusõiguslikud, kui need on füüsiliselt lõpetatud või täielikult ellu viidud enne, kui taotlus on PRIA-le esitatud. See tähendab, et äriplaanis kavandatud tegevustega võib alustada varem ja tegevuste elluviimist tõendavad dokumendid võivad olla väljastatud varem, kui taotluse esitamise päevale järgneval päeval, kuid toetatav tegevus ei tohi olla tervikuna valmis. Näiteks, kui toetatavaks tegevuseks on hoone püstitamine, siis nimetatud nõude kohaselt ei tohi hoone olla täielikult valmis enne kui taotlus on	§ 3 lg 6

	PRIA-le esitatud. Kui toetatavaks tegevuseks on põllumajandusalal tegutseva äriühingu kogu osaluse või kogu tegutseva põllumajandusettevõtte omandamine, siis sellele äriühingule või põllumajandusettevõttele võib olla tehtud väärtuse hindamine, kuid omaniku vahetus ei tohi olla toimunud. Samuti võib olla toetatavaks tegevuseks näiteks omandatud äriühingusse või põllumajandusettevõttesse seadme ostmise, sel juhul võib olla äriühing või põllumajandusettevõtte juba omandatud (äriühingu või põllumajandusettevõtte omandamiseks toetust ei kasutatud), kuid soovitud seade ei tohi olla ostetud.	
--	--	--

Millised nõuded on taotleja vanusele ja ettevõtluskogemusele?

Küsimus	Vastus	Viide määrusele
Kui taotlusvoor on avatud 30. september – 14. oktoober, siis mida täpsemalt loetakse "taotluse esitamise ajal kuni 40-aastane" - kas see on taotluse esitamise kuupäev, näiteks 4. oktoober, või on see vooru sulgemise kuupäev 14. oktoober? Kas 6. oktoobril 41 a. saav inimene saab taotleda, kui esitab taotluse enne 5. oktoobrit?	Taotluse esitaja peab olema taotluse esitamise ajal kuni 40-aastane ehk taotluse esitamise kuupäeval. Kui taotleja esitab taotluse 4. oktoobril, siis PRIA kontrollib vanust sellest kuupäevast lähtudes. Seega 6. oktoobril 41. aastaseks saav inimene saab esitada taotluse, kui ta teeb seda enne 5. oktoobrit.	§ 5 lg 1
Olen hetkel 38-aastane ja minu ettevõttel X on ainuosanik ettevõtte nimega Y. Mõlema ettevõtte ainus juhatuse liige olen mina, Y kuulub omakorda kahele ettevõttele: - Z 91% - W 9% Z kuulub 100% minule ja selle juhatuse liige olen mina. W on minu kaasatud finantsinvestor, kellele läbi 9% osaluse Y-s kuulub ka 9% X-st. W omanike ringi kuuluvad inimesed on vanemad kui 40. Kas mul on võimalik taotleda noore ettevõtja toetust X alt? Kas mul on võimalik taotleda noore ettevõtja toetust Z alt, mis on X ainuosanik?	Ei kvalifitseeru taotlejaks. Nende määruse nõuete alusel ei kvalifitseeru taotlejaks äriühing, kelle osanik on teine äriühing. Tegu pole alustajaga kuna tegeleb rohkem kui 24 kuud põllumajandusliku tegevusega ja nende äriühingute omatoodetud põllumajanduslik müügitulu on üle 10 000 euro.	§ 5 lg 1 ja lg 2
Oleks selline küsimus, nimelt olen aastaid tagasi toetanud iduettevõtet läbi ühisrahastuseprojekti. Äriregister näitab et olen	Kahjuks ei sobi taotlejaks. Toetust antakse ettevõtjale, kes juhib põllumajanduslikku majapidamist või äriühingut, kelle kõik osanikud või aktsionärid ja	§ 5 lg 1 ja lg 2

osanik 0.01% ulatuses. Ise sellega ei tegele, ning tegelikud kasusaajad teised.	juhatuse liikmed on taotluse esitamise ajal kuni 40-aastased füüsilised isikud. OÜ _ juhatuse liikmete ja osanike hulgas on ka palju üle 40-aastaseid füüsilisi isikuid.	
Kui mul on nii OÜ kui ka FIE, siis kumb neist sobiks taotlejaks? FIE tegeleb põllumajandusega, müügitulu üle 10 000 euro OÜ-l ei ole müügitulu Mõlema omanikud ja juhatuse on alla 40 aastased.	Selle sekkumise eesmärk on toetada noorte ettevõtjate põllumajandusliku tegevusega alustamist. Toetust taotlema sobib taotleja (FIE või äriühingu osanik või aktsionär ja juhatuse liige), kes ei ole enne taotluse esitamise tähtpäeva seisuga tegelenud põllumajandusliku majandustegevusega FIE-na kauem kui 24 kuud või ei ole omanud osalust põllumajandusliku majandustegevusega tegelenud äriühingus kauem kui 24 kuud. Kui OÜ või FIE on tegelenud varasemalt mingi muu majandustegevusega (mis ei ole põllumajanduslik), siis seda siinkohal ei arvestata. Juhul kui taotleja (FIE või äriühingu osanik või aktsionär ja juhatuse liige) on tegelenud põllumajandusliku tegevusega kauem kui 24 kuud, siis peab ta vastama määruse § 5 lõike 7 tingimustele ehk tema müügitulu kõigil eelnevatel aastatel peab jääma alla 10 000 euro. Seega kui taotleja on OÜ või FIE, kes on tegelenud kauem kui 24 kuud põllumajandusliku tegevusega ning tema müügitulu on olnud mõnel aastal üle 10 000 eurot, siis ta taotlema ei kvalifitseeru.	§ 5 lg 6 § 5 lg 7
Mul on olemas varasemalt registreeritud ettevõtte (4 aastat tagasi), aga seal ei ole majandustegevust toiminud (0 eur majandusaastaruanded) ja nüüd 2026 kevadel hakkasin alles selle ettevõttega tegelema, käive on seal juba üle 40 000 eur. Ettevõtte tegeleb maastiku hoolduse ja rajamisega. Nüüd soovin rajada PRIA toetuse abil põllumajandusliku tootmise ja olen loonud uue OÜ, et asjad oleksid lahus ja põllumajanduslik tootmine toimuks läbi uue ettevõtte. Kas kvalifitseerun taotlema?	Määruse järgi loetakse alustavaks põllumajandustootjaks FIE või äriühing, mille osanik või aktsionär ja juhatuse liige, ei ole taotluse esitamise tähtpäeva seisuga tegelenud põllumajandusliku majandustegevusega kauem kui 24 kuud. Erandina võib FIE või äriühingu osanik või aktsionär ja juhatuse liige olla tegutsenud põllumajandusliku majapidamise juhina kauem kui 24 kuud, kui omatoodetud põllumajanduslike toodete müügitulu on olnud igal majandusaastal alla 10 000 euro. Maastiku hooldus ja rajamine ei ole põllumajanduslik tegevus.	§ 5 lg 6 ja 7

	Seega ei loeta ka seda omatoodetud põllumajanduslikuks müügituluks. Seega sobib praeguste andmete põhjal taotlejaks.	
Oman põllumajandusliku ettevõtet, mille majandusaasta tulu jääb alla 4000 euro ning soovin taotleda antud toetust. Kas ma võin luua uue põllumajandusliku ettevõtte konkreetset selle toetuse jaoks? Põhjus ettevõtte nimes, antud hetkel ei peegelda see minu taotluses esitatava äriplaani seost. Ehk siis puhtalt olemasoleva ettevõtte nimetust sooviks muuta vastavalt toodetele, mida hakkan tootma. Või peaksin muutma lihtsalt äriregistris olemasoleva ettevõtte nime. Kas saa ei ole probleemiks toetuse taotlemisel? Milline variant oleks toetuse raames mõistlikum? Muuta olemasoleva ettevõtte nime sobivamaks või luua uue nimega põllumajandusettevõtte? Kas mõlemal juhul ei tekita see probleeme taotluse esitamisel?	Enne taotlemist uue ettevõtte loomist või vana nime vahetamist pole vaja teha, kuna kontrollitakse kõiki juhatuse liikme ettevõtteid ja nende varasemat tegutsemist. Nime ja tegevusala muutust saab ta kirjeldada ka äriplaanis. Kui olete X omanik, siis see ettevõtte on tegutsenud peaaegu neli aastat. Määruse järgi ei tohi olla põllumajandusliku tegevusega tegelenud kauem kui 24 kuud. Seletuskiri selgitab, et „äriühingu osanik või aktsionär või juhatuse liige loetakse põllumajandusliku majapidamise juhina esimest korda tegutsema asunuks, kui ta ei ole omanud osalust põllumajandusliku majandustegevusega tegelenud äriühingus kauem kui 24 kuud arvates taotluse esitamise tähtpäevast. Kui lähtuda ainult sellest lõikest, siis ei sobiks te taotlema ei vana ega uue ettevõttega. Kuid kuna toote välja, et majandusaasta tulu jääb alla 4000 euro, siis määruse järgi võib olla äriühingu juhatuse liige taotluse esitamise tähtpäeva seisuga tegutsenud põllumajandusliku majapidamise juhina kauem kui 24 kuud, kui äriühingu omatoodetud põllumajanduslike toodete aastane müügitulu oli alla 10 000 euro. Seega sellise varasema müügituluga sobiks te siiski taotlejaks. Kahe erineva tegevussuunaga taotlemine keelatud pole, kuid see peab olema äriplaanis kirjeldatud ja põhjendatud.	§ 5 lg 6 § 5 lg 7 p 2
Taotlesin 2025 aastal, aga ei saanud toetust, sest eelarvevahendid said otsa ja soovin see aasta uuesti taotlema tulla. Ettevõtte asutatud 05.10.2023. 2024. aastal oli 0 eurot müügitulu. 2025. aastal oli müügitulu omatoodetud põllumajandustoodetest 60 000 eurot. Kas saan aru, et isegi kui olen enne taotlemist tegutsenud vaid ühe aasta ja müügitulu ületab 10 000 euri, siis ei saagi taotlema tulla.	Kuigi ettevõtte on asutatud rohkem kui 24 kuud tagasi, aga põllumajanduslikku majandustegevust enne 2025. aastat ei toimunud, siis kehtib määruse säte, mille järgi loetakse alustavaks põllumajandustootjaks FIE või äriühing, mille osanik või aktsionär ja juhatuse liige, ei ole taotluse esitamise tähtpäeva seisuga tegelenud põllumajandusliku majandustegevusega kauem kui 24 kuud ning müügitulu piirangu erandit ei vaadata.	§ 5 lg 7
Määruses on välja toodud, et kui FIE omatoodetud põllumajanduslike toodete müügitulu on olnud igal majandusaastal	Kui taotleja on alla 40-aastane, ei ole tõesti piirangut sellele, kui palju aastaid ta eelnevalt FIEna tegutsenud on, kui omatoodetud	§ 5 lg 7

alla 10 000 euro ja ettevõtja on tegutsenud põllumajandusliku majapidamise juhina kauem kui 24 kuud, siis on ta endiselt toetuskõlbulik. Arusaamatuks jääb see, kas taotlemise kordadel on ka mingi piir? Kõlab veidi ebaloogiliselt, et kui hoian oma müügitulu alla 10 000 euro aastas, siis võin kasvõi 10 aastat järjest taotleda. Kas enne taotlema hakkamist peab äriühing või FIE olema ka mingi aja eksisteerinud või saan taotlema minna ka näiteks taotlusvooru avamise päeval loodud ettevõtte alt?	põllumajanduslike toodete müügitulu on igal majandusaastal jäänud alla 10 000 euro. Piiranguks on sel juhul vaid § 6 toodud nõuded sh, et ei tohi olla eelnevalt saanud „Noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamine“ või „Väikeste põllumajandusettevõtete arendamine“ toetuse rahuldamise otsust. Võib iga aasta toetust taotleda kuni vastab teistele sekkumise nõuetele ja pole saanud rahuldamise otsust. Ei ole piirangut sellele, kui pikalt peab äriühing või FIE enne taotluse esitamist eksisteerinud olema kuna tegu ongi alustava ettevõtte toetusega.	
Ettevõtte juhatuse liikmel on olemas varasemast üks ettevõtte mis tegeleb põllumajandus konsultatsioonidega Taimekasvatuse abitegevused 01611, võtab mullaproove ja aitab väetusplaane koostada jne, kas sellise ettevõtte omamine võib pärssida kuidagi toetuse saamist?	Need tegevused varasema ettevõttega ei ole otseselt põllumajanduslike toodete tootmine, seega ei piira taotlema tulemist.	§ 5 lg 7

Mis on põllumajanduslik töökogemus?

Küsimus	Vastus	Viide määrusele
Kas töökogemus ülikooli lektor taimeteaduses, dotsent agroökoloogias on põllumajanduslik töökogemus või mitte-põllumajanduslik töökogemus vastavalt sekkumise 7.2-le?	Seletuskirjas sätestatakse, et FIE-l või äriühingu kõigil osanikel või aktsionäridel ja juhatuse liikmetel peab olema vähemalt üheaastane põllumajanduslane töökogemus. Põllumajanduslaseks töökogemuseks loetakse põllumajandustoodete kasvatamist või tootmist (sealhulgas saagikoristus, lüpsikarja pidamine, põllumajandusloomade aretamine ja pidamine) või põllumajandusmaa hoidmine karjatamiseks või harimiseks sobilikus seisukorras või minimaalne tegevus põllumajandusmaal, mis on looduslikult karjatamiseks või harimiseks sobilikus seisukorras. Seega on mõeldud, et taotlejal peab olema praktiline ehk tegelik põllumajanduslane töökogemus. Seega need nimetatud ametid ei ole põllumajanduslane töökogemus.	§ 5 lg 4
Ma olen haljastus alast tööd ka teinud kauem kui üks aasta ja töökogemust peaks olema piisavalt.	Töökogemus peab olema otseselt seotud põllumajandusega - põllumajandustoodete kasvatamine või tootmine (sealhulgas saagikoristus, lüpsikarja pidamine, põllumajandusloomade aretamine	§ 5 lg 4 p 1 § 5 lg 5

	ja pidamine) või põllumajandusmaa hoidmine karjatamiseks või harimiseks sobilikus seisukorras või minimaalne tegevus põllumajandusmaal, mis on looduslikult karjatamiseks või harimiseks sobilikus seisukorras. Kui tal seda hetkel ei ole, siis on võimalik see töökogemus 36 kuu jooksul arvates taotluse rahuldamise otsuse tegemisest omandada (§ 5 lg 5).	
EMTAKi järgi mul põllumajandusalast töökogemust seni ei kajastu. Minu ettevõtte, mis on registreeritud 2021. aastal (põhitegevusala ei ole olnud põllumajandus), ostis 2021. aastal mära ning 2025. aasta mais sündis minu aretuse järel varss. Olen seega tegelenud hobuse kasvatamise ja aretusega ning soovin seda tegevust jätkata. Kas selline praktika on abikõlblik põllumajandusalase töökogemuse tõendamiseks?	Põllumajandusalaseks töökogemuseks loetakse põllumajandustoodete kasvatamist või tootmist (sealhulgas saagikoristus, lüpsikarja pidamine, põllumajandusloomade aretamine ja pidamine) või põllumajandusmaa hoidmine karjatamiseks või harimiseks sobilikus seisukorras või minimaalne tegevus põllumajandusmaal, mis on looduslikult karjatamiseks või harimiseks sobilikus seisukorras. Seega on mõeldud, et taotlejal peab olema praktiline ehk tegelik põllumajandusalane töökogemus. Senise töökogemuse arvestamiseks peab taotleja olema töötanud põllumajandusettevõttes ja esitama vastavad dokumendid. Põllumajandusalaseks töökogemuseks võib lugeda näiteks ka põllumajandusettevõtjaid teenindavas ettevõttes töötamise kogemust, kui töö oli seotud otseselt sööda- või silovarumise teenuse osutamise, teravilja koristuse või kuivatamisega või muu sellise otsese põllumajandusliku tegevusega. Juhul kui töökogemus on saadud vahendusteenuse osutamisega või ainult põllumajandussisendite müügiga, siis ei ole tegemist põllumajanduskogemusega. Töökogemuse saamiseks on vajalik ka tegelikult ettevõttes töötada vähemalt aasta, ainult osakute või aktsiate omamisest ei piisa. Kui see nimetatud töökogemus ei ole kuidagi tõendavat ja piirdub ainult OÜ osaniku rolliga siis seda ei loeta põllumajandusalaseks töökogemuseks.	§ 5 lg 4 p 1

Kas taotlelda saab ka ilma põllumajandusliku töökogemuse ja hariduseta?

Küsimus	Vastus	Viide määrusele
Põllumajandusettevõtte asutatakse vahetult enne taotluse esitamist. Kaks juhatuse liiget. Üks taotleb, hariduseta, töökogemuseta. Kas sobib taotlema?	Taotleja peab olema äriseadustiku tähenduses ettevõtte ja äriühing, välja arvatud tulundusühistu, kelle kõik osanikud või aktsionärid ja juhatuse liikmed on taotluse esitamise ajal kuni 40-aastased füüsilised isikud. Arvesse lähevad kõik äriühingu juhatuse liikmed, mitte ainult üks, kes taotluse esitab, seega tuleb hariduse ja töökogemuse puudumisel need 36 kuu jooksul omandada.	§ 5 lg 4 p 1 ja 2 § 5 lg 5
Kas noor, kel puudub põllumajandusalane kogemus/haridus, aga 36 kuu jooksul selle nõutud mahus omandab, kvalifitseerub taotlema?	Jah, kui taotlemise hetkel ei ole põllumajandusliku töökogemuse ja hariduse nõue täidetud, kuid kavatakse 36 kuu jooksul need omandada, siis saab taotlema tulla.	§ 5 lg 5

Mida loetakse põllumajandusalaseks hariduseks?

Küsimus	Vastus	Viide määrusele
Kas "Loodusteaduste magistri kraad" loetakse põllumajandusalaseks hariduseks?	Loodusteadused on eraldi valdkond. Nagu ka põllumajandus. Millisesse valdkonda kuulub mingi õppekava saab kontrollida Eesti Hariduse Infosüsteemist. https://ehis.edu.ee/curriculums/vocationalAndHigher	§ 5 lg 4 p 2
Kas 2024. aastal väljastatud Mesinik 4. tase õppekava läbimist tõendav tunnistus on piisav põllumajandusalase hariduse tõendamiseks (tunnistus ei ole nähtav kutsekoja kutseregistris)? Kui tunnistus on piisav, kas selle haridusega inimene saab küsida toetust taimekasvatusega seonduval tegevusalal (maasika kasvatus). Kas sellega võiks kaasneda hindamispunktide kaotus vms?	Kui olemas on ka kehtiv kutsetunnistus, siis on määruse nõudele vastav haridus olemas. Kuid kuna kooli lõputunnistusel olev Mesinik 4. tase on põhihariduse baasil kutseharidus, mitte kutsekeskharidus või keskeriharidus, siis hindamiskriteeriumi 1.1.2. eest hindepunkte ei saa. Määrus ei näe ette, et äriplaanis kavandatavad tegevused peavad olema samased hariduse erialaga. Seega võib hariduselt mesinik alustada maasikakasvatusega. Meie menetlus kontrollib kutsetunnistuse kehtivust MISP keskkonnast. Taotleja peab ise teadma, kas ta tunnistus on taotlemisel kehtiv või ei.	§ 5 lg 4 p 2
Millist haridust loetakse põllumajandusalaseks kõrghariduseks? Millises dokumendis on täpsemalt määratletud, millist haridust loetakse põllumajandusalaseks	Põllumajandusalase hariduse kontroll toimub Eesti Hariduse Infosüsteemi alusel.	§ 5 lg 4 p 2

hariduseks? Kas põllumajandusalase kõrgharidusega indiviidideks loetakse ka näiteks aianduse või keskkonnakaitse eriala lõpetanuid või peab taotleja omama/omandama kindlasti eriala, mille nimes on sõna „põllumajandus“?	Nõude saab täidetuks lugeda siis, kui kõigil osanikel/aktsionäridel või FIEl on olemas: • põllumajandusalane keskeri- või kõrgharidus või • enne kutsehariduse õppekavade reformi omandatud põllumajandusalane kutsekeskharidus, mis vastab enne 1. septembrit 2013 kehtinud õppekavale või • kutsekvalifikatsiooni 4. või 5. tase põllumajandustootmise valdkonnas. Kui õppe nimest ei selgu, kas hariduse kuulub põllumajandustootmise valdkonda, saab täiendavat informatsiooni õppekavarühmad ja õppesuundade osas avalikust Eesti Hariduse Infosüsteemist https://ehis.edu.ee/curriculums/vocationalAndHigher Näiteks sobilikud kõrghariduse õppesuunad on: põllumajandus, loomakasvatus, maamajanduslik või põllumajanduslik ärimine ja haldus, veterinaaria, aiandus, põllumajandustehnika ja –tehnoloogia. Tavaliselt on ka viide tunnistusel või diplomil. Näiteks loodusteadused ei kuulu põllumajandushariduse alla.	
Kas taotleja saab hariduse eest hindepunktid, kui ta saab diplomi menetluse ajal. Näiteks taotlusvoor lõpeb 14.10.2026, kuid põllumajandusharidus saadakse 25.10.2026?	Hindamiskriteeriumi täitmist tõendatakse FIE või äriühingu kõigi osanike või aktsionäride ja juhatuse liikmete põllumajandustootmise valdkonnas kutsetaset tõendava dokumendiga ja see tuleb taotlusega kaasa panna. Seega ei saa taotleja hindepunkte, kuid kvalifitseerub taotlustingimustele.	§ 5 lg 4 p 2 Hindamiskriteerium 1.1
Olen lõpetanud keskkonnakorralduse bakalaureuse ning keemia- ja keskkonnakaitsetehnoloogia magistri. Kas neid õpinguid saab arvestada haridusnõude täitmisel või on võimalik nende põhjal taotleda erisust? Majandusalase kõrghariduse osas: kas piisab, kui esitan väljavõtte, kus on näha, et olen täies mahus läbinud kogu õppekava õppeained, kuid lõputöö on veel lõpetamata? Lisaks olen teiste õppekavade raames läbinud majandusalaseid aineid.	Keskkonnakorraldus ei kuulu põllumajandusvaldkonda. Eesti Hariduse Infosüsteemi kohaselt on tegemist õppekavaga, mis kuulub loodusteadus, matemaatika ja statistika valdkonda. Seega ei ole see arvestatav põllumajandusalase hariduse olemasolul ja taotleja peaks selle omandama 36 kuu jooksul arvates taotluse rahuldamise otsuse tegemisest. Kõikide hariduste puhul peab olema haridus lõpetatud, et saada hindepunkte. Olemas peab olema diplom, tunnistus, hinneteht jne. Kui haridus on omandamisel siis selle eest punkte ei saa.	§ 5 lg 4 p 2 Hindamiskriteerium 2.1

Millega peab arvestama, kui soovida taotlema tulla läbi omandatud FIE põllumajandusettevõtte?

Küsimus	Vastus	Viide määrusele
Millega peab arvestama, kui soovida taotlema tulla läbi omandatud FIE põllumajandusettevõtte?	FIE ei ole eraldiseisev juriidiline isik – ta on lihtsalt füüsiline isik, kes tegutseb ettevõtjana. Seetõttu FIE varad ja kohustused on põhimõtteliselt tema enda isiklikud varad ja kohustused. Kuna FIE-t ei saa „müüa“ nagu OÜ aktsiaid või osa, saab müüa vaid FIE kui vara kogumi (VÕS § 180–184). Müügilepingus fikseeritakse, millised asjad, õigused, lepingud ja kohustused lähevad üle. FIE ise ei kao kuhugi – see on endiselt sama inimene oma registrikandega. Omandada saab tema ettevõtte vara ja õiguste kogumi, aga mitte teda „FIE-na“. Pärast üleandmist võib endine FIE: • jätkata FIE-na muus valdkonnas, (mitte põllumajandus) • lõpetada FIE tegevuse (kustutada registrist), • või lihtsalt jääda FIE-na alles ilma aktiivse ettevõtluseta. Kokkuvõtvalt, et kui tulla taotlema omandatud FIE varade ja kohustustega, siis see taotleja peab olema ka ise äriseadustiku tähenduses ettevõtte või FIE. Eelnev FIE on ikka edasi sama isik. Näide: Kadri Tamm tahab hakata tegelema põllumajandusega. Tahab enne taotlemist omandada enda isa FIE Mati Tamm. Kadri Tamm registreerib ennast FIE-ks ja omandab isa FIE Mati Tamm põllumajandusliku tegevuse varad ja kohustused. FIE Mati Tamm tegeleb edasi tegevusega, mis ei ole põllumajandus.	§ 5 lg 8

Kas taotleja võib olla varasemalt väikeste põllumajandusettevõtete või noorte põllumajandustootjate toetust saanud?

Küsimus	Vastus	Viide määrusele
Minu onu (FIE) taotles ja sai toetuse meetmest 6.3 („Väikeste põllumajandusettevõtete arendamine”). Otsus rahuldamise kohta tehti ning esimene osa toetusest maksti välja 07.07.2017, kuid onu	Vastavalt määrusele ei ole toetust võimalik taotleda juhul, kui taotleja kohta on varem „Eesti maaelu arengukava 2014–2020” meetme 6 tegevuse liigi 6.3 „Väikeste põllumajandusettevõtete	§ 6 lg 2 § 5 lg 8

suri 10.07.2017 ja pärast tema surma võtsin mina üle sama FIE ettevõtte tegevuse ja ka kohustuse realiseerida tema taotluse alusel saadud toetus. Mina esitasin toetuse kasutamist tõendavad dokumendid ja tegin investeeringud, kuid toetus ei olnud mulle määratud ega minu taotletud. Kas sellises olukorras on mul võimalik taotleda noorte põllumajandustootjate toetust, arvestades, et meetme 6.3 toetus määrati minu onule enne minu ettevõtte ülevõtmist? Või käsitletakse mind toetuse tingimustes kui sama toetust saanud isikut, mistõttu oleks praeguse noorte toetuse taotlemine välistatud?	arendamine” raames tehtud taotluse rahuldamise otsus, välja arvatud määruses § 5 lõikes 8 nimetatud erand. Toetuse rahuldamise otsus tehti meetme 6.3 raames 07.07.2017 FIE taotluse alusel. Üle sai võetud sama FIE tegevused, kohustused ja varad. Taotleja jääb ikkagi samaks (reg nr ei muutu) ning teda käsitletakse toetuse tingimuste mõttes sama toetust saanud isikuna. Sellest tulenevalt ei ole võimalik taotleda noorte põllumajandustootjate toetust. Kuigi taotlust ei esitanud teie, loetakse teid ikkagi põllumajandusliku ettevõtte ülevõtmise ja kohustuste jätkamisel samaks taotlejaks ning seega välistab kehtiv õiguslik regulatsioon noorte põllumajandustootjate toetuse taotlemise võimaluse. Muude äriseadustiku tähenduses ettevõtete korral oleks lahendus sama.	
Üks ettevõtte juhatuse liikmetest on varem saanud noore põllumajandusettevõtja toetust, järelvalveperiood ja kohustused kõik lõppenud, aga vanus ok- alla 40, haridus olemas, töökogemus olemas, äriplaani koolitus tehtud. Kas kirjeldatud ettevõtte kvalifitseerub taotlema, mille üks juhatuse liige on juba noortaluniku toetust saanud?	Kui üks juhatuse liige on saanud varasemalt noortaluniku toetust, siis siin perioodis ta taotleda ei saa.	§ 6 lg 2 p 1
Kas toetust antakse ka ostetud ettevõttele, mis on minevikus saanud Meede 6.1 nooretoetust või Väikeste ettevõtete toetust?	Määruses on sätestatud piirang, mille kohaselt taotleja kohta või tema osaniku või aktsionäri ja juhatuse liikmega seotud ettevõtja kohta ei ole selle määruse alusel või „Eesti maaelu arengukava 2007–2013” meetme 1.2 „Noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamine” või „Eesti maaelu arengukava 2014–2020” meetme 6 tegevuse liigi 6.1 „Noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamine” raames tehtud taotluse rahuldamise otsust või tegevuse liigi 6.3 „Väikeste põllumajandusettevõtete arendamine” raames taotluse rahuldamise otsus. Seega varasemat toetuse saamist meetmest 6.1 või 6.3 vaadatakse taotleja sh tema osaniku või aktsionäri ja juhatuse liikmega seotud ettevõtja kohta, sest esmakordselt põllumajandusliku tegevusega alustamiseks saab toetust taotleda vaid üks kord.	§ 6 lg 2 p 1 ja 2
Kuulsin, et kui näiteks perekonnast üks inimene on saanud juba seda toetust, siis hiljem näiteks tema elukaaslasele enam toetust ei anta. Ja	Taotleja kohta või tema osaniku või aktsionäri ja juhatuse liikmega seotud ettevõtja kohta ei tohi olla varasemalt selle määruse	§ 6 lg 2 p 1

põhjus on selles, et toetus/tulu jne ei tohi sisuliselt samasse ettevõttesse kokku joosta. Et nõ sama ettevõtmist mitu korda ei toetata.	alusel või „Eesti maaelu arengukava 2007–2013“ meetme 1.2 „Noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamine“ või „Eesti maaelu arengukava 2014–2020“ meetme 6 tegevuse liigi 6.1 „Noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamine“ raames tehtud taotluse rahuldamise otsust. Seega elukaaslasele määratud toetus ei mõjuta taotleja nõuetele vastavust.	
--	--	--

Kas pean osalema ettevõtlusalasel infopäeval, kui olen varem äriplaani koostamist õppinud?

Küsimus	Vastus	Viide määrusele
Kui ühel juhatusel liikmel on kutsetunnistus tase 5 (Taimekasvatusspetsialist) olemas, kas tema puhul kehtib nõue, et peab osalema ettevõtlusalasel äriplaani koostamise õppes? Või loen õigesti välja, et kuna tal on tase 5 olemas, siis ei pea koolitusel käima?	Jah, kui tema õppekava sisaldas äriplaani koostamise õpet ning vastav kutse on omandatud enne taotluse esitamist samal aastal või taotluse esitamisele vahetult eelnenud kahe aasta jooksul, siis infopäeval osalema ei pea. Selle kohta peab taotleja esitama vastava tõendi, kus on konkreetselt näha äriplaani koostamine (nt hinneteleht).	§ 6 lg 2 p 3
Olen lõpetanud 2025 ärijuhtimise õppekaval kõrgkooli, kus olid ka Äriprotsesside moodul ja Ettevõtlusmoodul kus õppisime ka äriplaani koostamist. Kas sellisel juhul võiks olla nii, et ei pea osalema ettevõtlusalasel infopäeval, mis keskendub äriplaani koostamisele?	Ei pea osalema kui hinnetelehelt või õppekavast tuleb konkreetselt välja „äriplaani koostamine“. Soovitame ikkagi osaleda, sest seal räägitakse täpselt ära, mida PRIAle esitatavas äriplaanis oodatakse ja mida hindamiskomisjoni liikmed hindavad.	§ 6 lg 2 p 3
Kas infopäeval peab osalema, kui kutseseaduse § 4 lõikes 4 nimetatud kvalifikatsiooniraamistiku kutsekvalifikatsiooni 5. tase on omandatud varem, kui taotluse esitamisele vahetult eelnenud kahe aasta jooksul?	Ettevõtlusalane täiendkoolitus peab olema läbitud kahe viimase aasta jooksul, kuid kutseseaduse § 4 lõikes 4 nimetatud kvalifikatsiooniraamistiku kutsekvalifikatsiooni 5. taseme või kõrghariduse (mille õppekava sisaldas äriplaani koostamise õpet) omandamise korral ajapiirang puudub.	§ 6 lg 3 p 1 ja 2

Milliseid tõendusdokumente on taotlemisel vaja lisada?

Küsimus	Vastus	Viide määrusele
Kas saan õigesti aru, et kui on plaanis soetada investeeringuna põllumaad, siis sel juhul võiks ostetava vara kulude mõistlikkuse	Jah, kinnisvarahinnangut, mis on tehtud põllumajanduslikult kasutatavale maale, võib lugeda ajakohaseks	§ 8 lg 2

tõendamiseks sobida kinnisvarahinnang põllumajandusmaale? Kinnistu ei ole ametlikult müügil, seega ei saa kasutada ametlikku kuulutust, kuid see annaks ka ülevaate vaid kinnistu kui terviku maksumusest. Hinnangu saaksime teha vaid põllumajanduslikult kasutatavale maa osale. Või kas tõestava dokumendina sobiks kasutada teisi sarnaseid põllumaa müügikuulutusi samas piirkonnas?	dokumendiks. Teise sarnase põllumaa müügikuulutus ei ole pigem asjakohane dokument.	
Ettevõtte on loodud sellel aastal ning plaan on soetada loodusliku põhivara ning rajada aiad enda maadele, mis on minu kui eraisiku nimel. Kas sellest piisab, et maad on minu nimel või peaksin need firmale ümber kirjutama?	Maid ei pea firma nimele ümber kirjutama. Piisab, kui on olemas rendileping.	§ 8 lg 2
Kui istikud on planeeritud osta EL mitte siis Eestist, kuna seal on hind odavam ja saaksid nii suurt kogust tarnida, kas see on aktsepteeritav või peaks istikute ostmist kuidagi Eestist planeerima?	Istikud ei pea olema Eestist ostetud. Kuid taotlusele tuleb lisada toetatava tegevuse raames tellitava töö või teenuse või ostetava vara kulude mõistlikkust tõendavad asjakohased dokumendid.	§ 8 lg 2
Kas oleks võimalik osta maatükk selliselt, et toetus katab nt keskmise turuhinna Tartumaal haritava põllumaa ulatuses ja peaksime ostuhetkel kohe vormistama põllumaa ettevõtte nimele ja ülejäänud maa enda kui eraisiku nimele? St kogu maa ostjad on nii ettevõtte kui eraisik, aga kohe jagatakse ära, kes mis maa endale saab ja mis summa ulatuses selle eest tasub.	Määruse kohaselt peab toetuse taotleja esitama toetatava tegevuse raames tellitava töö või teenuse või ostetava vara kulude mõistlikkuse tõendamiseks asjakohased dokumendid. Sellisteks dokumentideks on näiteks kirjavahetus teenusepakkujatega, kuvatõmmis e-poes pakutavatest masinatest või seadmetest, küsitud hinnapakumused, omandatavale äriühingule või põllumajandusettevõttele koostatud väärtuse hinnang või muu asjakohane dokument, millega tõendatakse tehtavate kulude mõistlikkust. Kui maa on müügis siis antud juhul võiks olla selleks müügikuulutus. Arvestada tuleb ka seda, et toetuse saaja peab äriplaanis kavandatud toetatava tegevuse kahe aasta jooksul arvates taotluse rahuldamisest ellu viima ja sihipäraselt kasutusse võtma ning elluviimise algus peab olema kuue kuu jooksul ja vähemalt 75 protsenti äriplaanis kavandatavast toetatavast tegevusest peab olema ellu viidud ühe aasta jooksul arvates taotluse rahuldamise otsuse tegemisest. Seega peab põllumajandusmaa ost algama kuue kuu jooksul arvates taotluse rahuldamise otsuse tegemisest ja vähemalt 75% investeringutest tuleb ellu viia ühe aasta jooksul taotluse rahuldamise otsuse tegemisest. Olenevalt sellest,	§ 8 lg 2 p 6

	kui suure osa investeeringutest see maa ost hõlmab, tuleb see investeeringu osa ka ellu viia. Ilmselt tuleks see põllumajandusmaa osa ära hinnata ja ostu korral see osa välja mõõta, mis läheb toetuse saaja omandisse.	
Tekkis veel üks küsimus selle kulude mõistlikkuse hindamisega ja vajalike dokumentide esitamisega. Kui investeeringu osas (minimaalselt 50% kogusummast) on võimalik mingeid dokumente lisada, siis kuidas kulude mõistlikkust hinnatakse muude kulude osas (ikkagi peaaegu 50% toetusest). Kas muude kulude mõistlikust peab ka dokumentaalselt tõendama? Ja kuidas hiljem muude kulude mõistlikust hinnatakse, kui arveid ja maksmisi ei kontrollita? Kuidas muude kulude hindamine toimub lihtsustatud kulumeetodit kasutades? Selles osas sain aru, et taotlusel olev muude kulude summa on ka nüüd jäigalt paigas. Siiani võis muude kulude all näidata nii otseseid tegevuskulusid kui ka investeeringuid, mida ei saanud abikõlblikuks lugeda kuid olid vajalikud tootmiseks.	Määruse kohaselt esitab taotleja koos taotlusega toetatava tegevuse raames tellitava töö või teenuse või ostetava vara kulude mõistlikkust tõendavad asjakohased dokumendid. See kehtib ka muude kulude osas. Seega peab ka muude kulude osas (kütus, väetis, koolitused jne) tõendama, et need kulutused on mõistlikud ja vajalikud äriplaani ellu viimiseks. Määruse alusel peab vähemalt 50 protsenti äriplaanis kavandavatest tegevustest olema investeeringud. Investeeringute ja muude tegevuste proportsioonide määramisel tuleb siiski lähtuda äriplaani eesmärgist. Strateegiakavas on välja toodud, et taotlusi hinnatakse hindamiskriteeriumite alusel. Hindamisel eelistatakse neid taotlejaid, kes äriplaani kohaselt teevad investeeringuid materiaalsesse varasse suuremas mahus. Kui äriplaanis on muud jooksvad kulud (nt kütus, väetis, koolitused jne) ebaproportsionaalselt suured võrreldes investeeringutega, viitab see tasakaalu puudumisele kulustruktuuris. Sellisel juhul kulub liiga suur osa ressurssidest igapäevasteks tegevuskuludeks, mis ei loo pikaajalist lisandväärtust ega suurenda ettevõtte tootlikkust. See vähendab võimet teenida stabiilset kasumit, kasvatada efektiivsust ning arendada ettevõtet. Seetõttu saab juba hindamiskomisjon anda ettevõtte jätkusuutlikkusele madalamad hinded. Määruse kohaselt esitab toetuse saaja PRIA-le pärast äriplaanis kavandatud tegevuse elluviimist elluviidud tegevuste aruande sisaldades dokumenti, mis tõendab investeeringu tegemist. Seega ei ole vaja muude tegevuste korral esitada investeeringu tegemist tõendavat dokumenti (foto, akt, leping jne). Küll aga tuleb viia äriplaanis kavandavad tegevused ellu ja toetuse teise osa maksmiseks peab taotluse rahuldamise otsuses	§ 8 lg 2 p 6 § 14 lg 1 p 3

	sätestatud tegevuse eesmärk olema täidetud ja tulemus saavutatud. Lähtuvalt eelnevast on toetustaotluse hetkel vajalik tõendada korrektelt ka muude kulude mõistlikkus ja vajalikkust äriplaanis. Maksetaotluste (ühe aasta jooksul ellu viidud ja II osa makse) hetkel vaadatakse muude tegevuste osa kui tervikut, mis panustavad elluviidud tegevuse eesmärki.	
Kas töökogemust muus valdkonnas on võimalik tõendada TÖR väljavõttega (ekraani pildiga kuna otseselt väljatrükki maksumeti leht ei võimalda). Töölepingut ei ole alles ja see jääb ligi kümne aasta taha ning minu teada ei pea ka seda säilitama. (TÖR on kanne olemas).	Kui soovitakse hindepunkte saada töökogemus muus valdkonnas eest, siis piisab TÖR väljavõttest, kuna pole vaja tuvastada millises valdkonnas. Taotlusele peab esitama „Töösuhet tõendava dokumendi ära kiri või selle väljavõte, millest nähtub muu valdkonna töökogemus“ failina.	hindamiskriteerium 2.2
Kuna alustavatel ettevõtetel ei ole oma vara omandis, kuid paljudel on isiklik vara või siis vanematele kuuluv vara (vanemate talus olev vara), siis kas ja milline dokumentatsioon on vaja taotlusele lisada? Kas peavad olemas olema rendilepingud? Milline alljärgnev vara peab olema rendilepingu, tasuta kasutamise lepingu või mõne muu juriidilise dokumendiga kaetud? • Põllumajandusmaa - rendileping kohustuslik. • Tööriided ja tööriistad • Kontor ja kontoritehnika • Sõiduauto transportimiseks ja muudeks ettevõtte tegevusteks • Veoauto saaduste transpordiks • Tiik, kus võetakse kastmisvett • Kasvuhoone või klaasidega grillmaja vms, taimede ettekasvatamiseks • Keldrid, hooned põllumajandussaaduste ja väärindatud toodete hoiustamiseks • Garaaž tehnika jms hoiustamiseks • Koduköök saaduste väärindamiseks • Soojak erinevateks tegevusteks	Äriplaanis tuleb kajastada olemasoleva vara (taotleja, omandatud ettevõtte vara) ning vara prognoos. Kui taotlejal (OÜ-l, FIE-l) varade nimekirjas (põhivara nimekiri) ei kajasta varasid, siis pole neid vaja ka äriplaanis kajastada. Tuleviku prognoosis kajastatakse käesoleva majandusaasta ja järgneva nelja majandusaasta prognoos sh käesoleva taotluse raames soetatavad investeeringud. Nende prognoosidega tõendavaid dokumente esitama ei pea. Määruse kohaselt tuleb taotluses esitada teave selle kohta, et kui kavandatavate tegevuste elluviimiseks kasutatakse põllumajandusmaad, sealhulgas ehitist ja sellealust maad, on see maa taotleja valduses asjaõiguslikul või võlaõiguslikul alusel vähemalt kolm aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa maksmisest. Taotlusvormi sammus „Tegevused“ tuleb märkida, kus kavandatav tegevus ellu viiakse. Kui tegevus (investeering) viiakse ellu põllumaal või hoone ehitatakse kinnistule või soetatakse seade, mida kasutatakse tootmishoones, siis nende maade kasutusõigus peab olema tõendatud. Kui taotleja soovib alustada põllumajandustegevusega, siis ta saab selleks vajaliku vara soetada.	§ 8 lg 2

• Suured masinad (näiteks traktor, külvik jms) • Väiksed masinad (niiduks, oksasaag jms) • Väikevahendid (marjapesu kausid, käärid, põlled, saed jms) Kuna väikevahendite nimekiri (eriti aianduses) võib ulatuda üle 100 ühiku, siis kas kõik see peab olema äriplaanis kirjas või piisab "väikevahendid"? Kas turundus ja müügikulud kuuluvad toetusõiguslike tegevuste hulka?	Kui turundus ja müügikulud on otseselt seotud äriplaanis kajastatud põllumajanduslike toodete tootmisega, siis on need ka toetatavad. Ka muude kulude osas peab olema kulude mõistlikkus tõendatud. Selleks esitab toetuse taotleja koos taotlusega toetatava tegevuse raames tellitava töö või teenuse või ostetava vara kulude mõistlikkust tõendavad asjakohased dokumendid. Muu tegevus võib olla nii otsesed tegevuskulud kui ka kulud, mis ei lähe raamatupidamise sise-eeskirja alusel põhivarana arvele (ehk ei ole investering). Kui ettevõtte raamatupidamise sise-eeskirja kohaselt näiteks teatud väärtusest väiksemaid oste ei käsitleta põhivarana, vaid kajastatakse kuluna, siis saab lähtuda sellest. Seega kuna ka väikevahendite osas peab kulude mõistlikkus olema tõendatud, siis peaks need ka äriplaanis olema eristatavad.	
--	--	--

Milliseid kohustusi peab toetuse saaja täitma?

Küsimus	Vastus	Viide määrusele
Kas ära on võetud (4000 eurone) müügitulu tegemise kohustus?	Nimetatud määruhes ei ole taotlejale sätestatud kohustatud, et tema omatoodetud põllumajanduslike toodete müügitulu on taotluse esitamisele järgneva teise majandusaasta lõpuks üle 4000 euro. Küll aga on määruhes „Perioodi 2023–2027 põllumajandusliku tegevusega alustava noore ettevõtja soodustamise investeeringutoetus“ sätestatud kohustus, et toetuse saaja peab vastama aktiivse põllumajandustootja määratlusele hiljemalt 24 kuu möödumisel taotluse rahuldamise otsuse tegemisest ning on aktiivne põllumajandustootja vähemalt sihipärase kasutamise perioodi lõpuni.	§ 13
Kas toetuse saaja kohustus olla 24 kuu jooksul peale toetuse rahuldamise otsust aktiivne põllumajandustootja tähendab, et ta peab saama igal aastal otsetoetusi kuni 5000 eurot?	Mõiste „aktiivne põllumajandustootja“ ei ole seotud otsetoetustega vaid tegemist on mõistega, millele vastamisel võib lugeda, et isik tegeleb põllumajandusliku tegevusega ehk on n.ö põllumajandustootja, kes tegeleb igapäevaselt põllumajandusega.	§ 13 lg 3

Näiteks Üldine pindala toetus on ca 107 eur/ha ehk toetuse taotlejal peab olema põllumaad 5000 eur / 107 = 46,7 ha Kas ma saan sellest nõudest korrektselt aru? Miks seotakse investeeringutoetus otsetoetusega? On palju põllumajanduse ettevõtteid, kes ei saa või ei taha saada otsetoetusi - näiteks mikrovõrsete kasvatajad, seenekasvatus, katmikalahad, puukoolid jne. Kas need põllumajanduse ettevõtted, kes saavad üle 5000 eur/a otsetoetusi ei olegi enam aktiivsed põllumajandustootjad? Samas 0 eurot/a on ka alla 5000 eur/a ehk mis on selle nõude sisuline eesmärk. Mis on "aktiivne põllumajandustootja", mida ettevõtja tegema peab, et olla "aktiivne põllumajandustootja"?	Selgitame, et aktiivseks põllumajandustootjaks loetakse füüsilisi või juriidilisi isikuid, kelle saadud otsetoetuste summa ei ületanud eelneval aastal 5000 eurot. Kui eelneval aastal taotleja põllumajandusliku majapidamise kohta antud otsetoetuste summa on suurem kui 5000 eurot või kelle põllumajandusliku majapidamise kohta ei antud taotluse esitamise aastale eelnenud kalendriaastal otsetoetusi, siis füüsiline isik või juriidiline isik loetakse aktiivseks põllumajandustootjaks juhul, kui ta vastab vähemalt ühele järgmistest tingimustest: 1) taotluse esitamise aastal on tema kasutuses vähemalt üks hektar põllumaad või püsiluhtu alust maad; 2) taotluse esitamise aastal on tal põllumajandusloomade registri andmetel ühele loomühikule vastavalt hulgal põllumajandusloomi või üks mesilaspere; 3) taotluse esitamise aastal on tema kasutuses oleva põllumajandusmaa karjatamiseks ja harimiseks sobilikus seisukorras hoidmise kulu vähemalt 60 eurot hektari kohta; 4) taotluse esitamise aastal on tema kasutuses vähemalt üks hektar pärandniitu, mis vastab perioodi 2023–2027 pärandniidu hooldamise toetuse toetusõigusliku maa nõuetele. Seega aktiivseks põllumajandustootjaks ei loeta üksnes isikut, kes on saanud otsetoetusi vaid ka isikut, kes vastab vähemalt ühele eespool toodud tingimusele.	
Kas ma saan õigesti aru, et toetuse suurus ühe taotleja kohta on 100 000 eurot strateegiakava perioodil, sealhulgas äriplaani esitamise eest kuni 75 000 eurot ja äriplaanis kavandatud tegevuste elluviimise eest kuni 25 000 eurot? Siit ma loen välja, et kui äriplaani on esitatud, aga projekti pole elluviidud, siis raha 75 000 eurole ei tohi tagasi küsida, sest äriplaani on esitatud ja raha tohib tagasi küsida vaid selle eest, mis pole tehtud. Kinnitage minu arusaama? Kui ma saan valesti aru, siis viidake määrusele, kus tuleneks teistsugune arusaam.	Määruse § 16 lg 1 kohaselt makstakse toetus kahes osas, millest esimene osa moodustab 75 protsenti ja teine osa 25 protsenti taotluse rahuldamise otsuses määratud toetuse suurusest. Määruse § 16 lg 2 kohaselt teeb PRIA toetuse esimese osa maksmise otsuse ja kannab toetusraha esimese osa toetuse saaja arvelduskontole eeldusel, et PRIA-le on esitatud § 3 lõikes 4 sätestatud nõuetekohane äriplaani. Määruse § 3 lg 1 kohaselt antakse toetust nõuetekohase äriplaani esitamiseks ja selles kavandatud järgmiste tegevuste elluviimiseks, millega panustatakse §-s 2 sätestatud eesmärgi saavutamisse: 1) põllumajanduslike toodete tootmise alustamine; 2) põllumajanduslike toodete tootmise arendamine;	§ 3 lg 1 § 4 lg 1 § 12 lg 1 § 16 lg 1 ja 2

	3) põllumajandusalal tegutseva äriühingu kogu osaluse või kogu tegutseva põllumajandusettevõtte omandamine Toetust ei maksta ainuüksi äriplaani esitamise eest, vaid tervikuna toetuse andmise eesmärgi saavutamiseks. Toetuse saaja peab täitma kõiki määruses sätestatud kohustusi. Määruse § 12 lg 1 kohaselt viib toetuse saaja äriplaanis kavandatud § 3 lõikes 1 sätestatud toetatava tegevuse ellu, sealhulgas täidab toetatava tegevuse eesmärgi ja saavutab tulemuse, ning võtab toetuse abil ostetud või ehitatud vara sihipäraselt kasutusse ning sama sätte lõike 2 kohaselt tagab toetuse saaja toetatava tegevuse kestuse, sealhulgas säilitab ja kasutab toetuse abil ostetud või ehitatud vara sihtotstarbeliselt. Seletuskirjas on § 4 lõige 1 seletuse all ka välja toodud: Kuna seda toetust antakse kindlasummalise maksena, mis põhineb tulemuse saavutamisel, siis toetuse saajal tuleb arvestada sellega, et pärast toetatava tegevuse elluviimist peab ta taotluse rahuldamise otsuses sätestatud eesmärgi täitma ja tulemuse saavutama ning esitama seda tõendavad dokumendid, nt foto, millel on olemas asukoha ja ajatempel vms. Kui eesmärki ei täideta ja tulemust ei saavutata, siis toetusraha ei maksta või nõutakse makstud toetusraha tagasi.	
--	---	--